

Spis treści

Słowo wprowadzające	5
Wstęp	9
ROZDZIAŁ I. Miejscowości parafialne w rozwoju historycznym	15
1. Miejscowości	15
1.1. Położenie geograficzne parafii	15
1.2. Początki osadnictwa na Ziemi Oleskiej	20
1.2.1. Wykopaliska w Kościeliskach	21
1.2.2. Znaleźiska archeologiczne w Zarzyskach (Skroneńsko)	25
1.3. Kolonizacja terenu zwanego „Zarzyska”	26
1.4. Miejscowości aktualnie należące do parafii	35
1.4.1. Kościeliska	36
1.4.2. Jastrzygowice	46
1.4.3. Zarzyska i Skroneńsko	58
1.5. Miejscowości wchodzące w przeszłości do parafii	66
1.5.1. Ligota Oleska (Sternalicka)	66
1.4.2. Biskupice	70
1.5.3. Biskupskie Drogi	80
1.5.4. Boroszów	80
1.5.5. Kolonia Biskupska	84
1.6. Folwarki na terenie parafii	86
1.6.1. Kościeliska i Wytoka	88
1.6.2. Jastrzygowice	93
1.6.3. Skroneńsko i Duczów	94
1.6.4. Zarzyska	98
2. Mieszkańcy	99
2.1. Rozwój demograficzny parafii	99
2.2. Życie i zajęcia mieszkańców	100
2.2.1. Położenie i warunki życia mieszkańców do 1770 r.	100
2.2.2. Warunki życia mieszkańców w latach 1770–1850	116
2.2.3. Sytuacja społeczno-ekonomiczna mieszkańców w latach 1850–1945... ..	126
2.2.4. Mieszkańcy pogranicza	139
2.2.5. Mieszkańcy po 1945 r.	146
2.3. Udział w wydarzeniach wojennych	151
2.4. Sprawy narodowościowe	158
2.4.1. W czasie powstań śląskich i po plebiscycie	158
2.4.2. Po roku 1945	163
2.5. Mieszkańcy parafii wśród sławnych synów Ziemi Oleskiej	169
2.5.1. Jan Nikodem Jaroń	169

2.5.2. Jakub Albert Pielok	170
2.5.3. Gerhard Nickel	173
2.6. Język potoczny, język duszpasterstwa	174
3. Właściciele wiosek i folwarków	181
3.1. Rodzina Jordan	181
3.2. Rodzina Knobelsdorf	183
3.3. Rodzina Renard	184
3.4. Rodzina Skroński	189
3.5. Rodzina Bornstädt	194
3.6. Rodzina Pritzelwitz	195
3.7. Rodzina Wehowski (vel Wachowski)	196
ROZDZIAŁ II. Parafia, kościoły, duszpasterze	199
1. Parafia	199
1.1. Początki chrześcijaństwa na Ziemi Oleskiej	199
1.1.1. Tradycje ludowe	200
1.1.2. Początki historyczne	202
1.2. Dependencja prepozytury oleskiej	203
1.2.1. Początki zakonu kanoników regularnych laterańskich w Polsce	203
1.2.2. Prepozytura w Zarzyskach	205
1.2.3. Prepozytura w Oleśnie	207
1.3. Powstanie parafii Kościeliska	212
2. Obiekty sakralne, budynki i mienie parafialne	217
2.1. Kościoły	217
2.1.1. Kościół filialny (drewniany) w Zarzyskach (Skrońsko)	217
2.1.2. Kościół parafialny (drewniany) w Kościeliskach pod wezwaniem Narodzenia NMP	227
2.1.3. Kościół parafialny (murowany) pod wezwaniem Narodzenia NMP	238
2.1.4. Kościół filialny w Jastrzygowicach	247
2.1.5. Kościół filialny (murowany) w Skrońsku	250
2.2. Kapliczki i krzyże przydrożne	254
2.3. Cmentarze parafii	265
2.4. Plebania i zabudowania gospodarcze	269
2.5. Fundacje parafialne	273
2.6. Początki i rozwój beneficjum proboszczowskiego	287
3. Duszpasterze i pomocnicy świeccy	298
3.1. Proboszczowie	298
3.2. Wikariusze	316
3.3. Pomocnicy świeccy	327
3.3.1. Kościelni	327
3.3.2. Organiści	330

3.3.3. Grabarze	331
3.3.4. Rada Parafialna	331
4. Klasztor Sióstr Służebniczek NMP	333
5. Protestanci mieszkańcy parafii	336
ROZDZIAŁ III. Życie religijne wspólnoty parafialnej	343
1. Praktyki religijne	343
1.1. Pojęcie religijności. Kryteria żywotności religijnej	343
1.2. Praktyki religijne jako sprawdzian żywotności religijnej.	344
1.2.1. Praktyki jednorazowe	345
1.2.1.1. Chrzest	346
1.2.1.2. Pierwsza Komunia św.	351
1.2.1.3. Bierzmowanie.	358
1.2.1.4. Ślub kościelny.	362
1.2.1.5. Pogrzeb kościelny	367
1.2.2. Praktyki obowiązkowe powtarzane	371
1.2.2.1. Niedzielną mszą św.	371
1.2.2.2. Komunia św. wielkanocna.	377
1.2.2.3. Sakrament pokuty.	379
1.2.2.4. Zaopatrywanie chorych	381
1.3. Praktyki pobożnościowe	384
1.3.1. Codzienna msza św.	384
1.3.2. Codzienna Komunia św.	386
1.3.3. Kult Najświętszego Sakramentu poza mszą św.	387
1.3.4. Nabożeństwa pozaliturgiczne	389
1.3.5. Procesje i pielgrzymki	391
1.4. Praktyki pobożnościowe w roku kościelnym.	395
2. Nauczanie kaznodziejskie i katechetyczne	405
3. Stowarzyszenia i związki religijne wiernych	413
4. Nadzwyczajne akcje duszpasterskie.	418
4.1. Rekolekcje i misje	418
4.2. Nawiedzenie obrazu Matki Bożej Częstochowskiej	419
5. Powołania kapłańskie i zakonne.	422
ROZDZIAŁ IV. Oświata. Szkoły parafii	441
1. Szkoła katolicka w Kościeliskach	447
1.1. Powstanie szkoły i jej baza materialna.	447
1.2. Nauczyciele	458
1.2.1. Dane biograficzne.	458
1.2.2. Uposażenie	481
1.2.3. Wykształcenie.	488
1.3. Wizytacje szkolne	490

1.4. Uczniowie.....	496
1.5. Program nauczania.....	508
1.6. Udział szkoły w życiu parafii.....	514
1.7. Echa wydarzeń historycznych i politycznych w życiu szkoły.....	516
2. Szkoła katolicka w Skrońsku.....	521
2.1. Powstanie szkoły i jej baza materialna.....	521
2.2. Nauczyciele.....	522
2.2.1. Dane biograficzne.....	522
2.2.2. Uposażenie.....	528
2.3. Wizytacje szkolne.....	531
2.4. Uczniowie.....	531
2.5. Program nauczania.....	535
3. Szkoła katolicka w Jastrzygowicach.....	536
3.1. Powstanie szkoły i jej baza materialna.....	536
3.2. Nauczyciele.....	540
3.2.1. Dane biograficzne.....	540
3.2.2. Uposażenie.....	548
3.3. Wizytacje szkolne.....	550
3.4. Uczniowie.....	550
3.5. Program nauczania.....	557
4. Szkoła publiczna mniejszości polskiej w Kościeliskach.....	558
4.1. Szkolnictwo polskie na ziemi oleskiej w okresie międzywojennym.....	558
4.1.1. Podstawy prawne.....	558
4.1.2. Szkoły polskie.....	559
4.2. Szkoła publiczna mniejszości polskiej w Kościeliskach.....	561
4.2.1. Powstanie szkoły.....	561
4.2.2. Nauczyciele.....	561
4.2.3. Uczniowie.....	562
4.2.4. Program nauczania.....	562
Zakończenie.....	567
Aneks.....	573
Zestawienie źródeł i opracowań.....	599
Wykaz skrótów.....	617
Zusammenfassung.....	618
Indeks miejscowości.....	622
Indeks osobowy.....	626

15. PIOTR BIEDZIŃSKI, *Opole i okolice. Dzieje i kultura*, Opole 1999, s. 148.

16. MARCIN WÓJCISZ, *Opole i okolice. Dzieje i kultura*, Opole 1999, s. 148.